

VĂN -THƠ: CAO MỸ NHÂN

CÙNG BIẾT THU V

Quả là mùa thu đến thực rồi, nhưng để làm gì đi với một hoàn cảnh đất nước buồn tênh. Đưa tiêu đi thật già lão: “Thu ăm Hoàng Hoa Thâu” ra, để nói về “Mùa thu... chết” thì thật là tương phản. Nhân tiết thu thanh tao, mát mẻ, quý cụ, đôi khi có cả các vị trung niên, gặp gỡ ch để thưởng thức rượu cúc mùa thu.

Rượu cúc mùa thu tinh chế bằng hương cúc quý, hoa của mùa thu, đặc biệt đã có trong thơ thưởng ngoạn bên mùa của Thôi Hiệu (704-754), đã được di truyền âm quen thuộc trong văn chương VN từ xưa lắm rồi:

Xuân du phương thảo địa

Hạ thư^ơng lục hà trì

Thu ^ởm hoàng hoa t^u

Đồng ngâm bạch tuy^{ết} thi

Thành ra hình ^{ảnh} quý vị tao nhân mặc khách, quý vị k^h sĩ, chính phu... thậm chí c^{òn} những khách rượu dân gian, t^{ất} c^ả đ^{ều} có th^ể say men hoàng hoa t^u, đón thu tr^ở v^ề cõi th^ế...

Ch^ị với b^{ên} rượu cúc, đ^{ang} m^{ây} râu l^ũng đ^{ang} bên trời, đã cho thiên hạ cùng bi^{ết} mùa thu sương khói quanh đây.

...

Song có c^{òn} chi ph^{ải} vận dụng rượu cúc với khách tài hoa hiện diện giữa đ^{ất} trời này, mới hay thu đ^{ến}, mà ch^ỉ c^{òn} một chi^{ếc} lá rơi r^{ất} bình thường thôi, đã th^{ấy} vàng v^ỏ c^ả khung thu ^ởm đậm r^{ớm}:

Ngô đ^{ang} nh^{ật} điệp lạc

Thiên hạ cộng tri thu

Cái đi^{ến} c^ả, đi^{ến} tích l^{ên} trong thơ c^{ủa} VN, giải bày ra lời ví von thường nhật, dân tộc ta h^{ay} như thân thuộc hình ^{ảnh} lá ngô đ^{ang}...

T^{ất} nhiên không ph^{ải} ch^ỉ ^ở bên Tàu, mới có ngô đ^{ang}, tức cây phong, cây cao, mùa thu thoát thì lá vàng r^{ục} r^ở, r^{ớm} lá đ^{ến} s^{âu} đi, lá sẽ khô, rụng xu^{ống}...

Th^{ưa} nữ sĩ Mộng Tuy^{ết} Ti^{ểu} Muội còn sinh thời. Tôi hay tới biệt thự Úc Viên ^ở Sài Gòn đ^{ến}... xưởng họa thi ca Đường Luật, một hôm nghe như trời se lạnh, b^{ất} giác tôi nhớ... tích cũ, đọc kh^ể câu:

Ngô đ^{ang} nh^{ật} điệp lạc

Thiên hạ cộng tri thu...

Còn cao hứng nói: “Mùa đã vào thu rồi đại tã ả...”

Đại Tã Mộng Tuyết, niên trưởng hội thơ Quỳnh Dao của chúng tôi chợt mỉm cười:

“Sao biết mùa thu đã về, ở miền Nam này, chỉ có hai mùa mưa nắng thôi? Và có biết cây ngô đồng, chú vừa nói đó như thế nào không?”

Tôi là em út của quý nữ sĩ Quỳnh Dao, chuyên biệt thơ thơ thất ngôn bát cú, nên niên trưởng Mộng Tuyết thường kêu răn tôi bằng “chú”, tức chú tiểu đồng.

Tôi ngẩn ngại trả lời: sã là những ngày ở ngoài Trung, em có nghe ngay trong đại nội Huế, có mấy cây ngô đồng, từ thời vua Minh Mạng đưa từ Trung Quốc về.

Rồi em có nghe, người ta nói cây ngô đồng chính là cây vòng đồng, lá để gói nem phở không đại tã?

Nữ sĩ Mộng Tuyết cười thật khẽ cợt nhưng hiên hậu vô cùng, bà vốn cao lớn, mập mạp, người thích hoa cúc mỗi khi mua hoa ngày Tết Nguyên Đán, nên tôi vốn duy nhất, là người đùa tặng bà danh hiệu “Cúc đại đóa”. Bà vô tư phòng, lật một cuốn sách thật dày, lấy chiếc lá màu đỏ bầm, trao cho tôi, bảo rằng:

Này là chiếc lá phong, tức ngô đồng ở Đài Loan, hôm xưa đi họp Văn Bút bên đó, ép mấy lá đem về, tặng chú một lá cho biết nhé.

Sau này khi đến Hoa Kỳ, đi chơi mấy tiểu bang ở Đông Bắc Mỹ, đã thấy những rừng lá phong, mới hiểu hết nhớ những câu thơ Đoàn Trường Tân Thanh của thi hào Nguyễn Du:

Rừng thu từng bích chen hồng

Nghe chim như giục tìm lòng thắm hôn

(Nguyễn Du)

Đó là hình ảnh từng lớp lá phong ngả sang màu đỏ, còn đỏ trên

vòm cao, chưa kịp rụng. Mùa thu vùn vổ vàng, quạnh vắng, buồn chơi vơi...

Nơi buồn mùa thu là nơi buồn lắng mạn, trữ tình, không cần phải có đối tượng mới thê than.

Người yêu thu, thương lá vàng rơi rụng, vùn có thể thiết tha buồn thắm vì cảnh vật mơ hồ sâu muộn, nên, Guillaume Apollinaire (1903-1918) mới viết nên bài thơ Vĩnh Biệt gửi lại người đời... L'adieu...

Nhà thơ Bùi Giáng dịch là Lời Vĩnh Biệt, nhạc sĩ Phạm Duy phổ thơ thành Mùa Thu Chết.

Mùa thu chết còn được gọi là “Hoa thạch thảo”, bởi vì loài này, cũng có dáng dấp hoa cúc, màu sắc cúc... mà nếu bàn tới thì cũng có thể cả ngàn chương...

Chỉ cần bàn về hoa cúc, hoa thạch thảo mùa thu, lập tức quý vị sẽ có hàng loạt đề tài...

Nhưng tôi chỉ định... sơ qua một chút sao lại “Mùa thu chết”, cái điếu so sánh: uống rượu cúc mùa thu, và ngọt đóa cúc “thạch thảo” để nhắc nhau mùa thu đã chết.

Mùa thu phải sống mãi để năm năm mời nhau uống rượu cúc chứ, song lẽ mùa thu đã chết thực rồi vì đóa cúc thạch thảo trên tay... không còn nữa, như chính chúng ta, từ đây mãi mãi không thấy nhau, từ đây mãi mãi không thấy nhau...

Năm 1965 đó, nhạc sĩ Phạm Duy hoàn toàn cảm hứng bài thơ L'Adieu của thi sĩ Guillaume Apollinaire, bên cạnh đó là Lời Vĩnh Biệt do thi sĩ Bùi Giáng dịch.

Nhưng đọc gì và thính gì, lại cứ kéo ông vào chính trường thơ nhạc, rằng Mùa Thu Chết là nhạc sĩ Phạm Duy không định cái mùa thu 1948 của ông ngoài kháng chiến chết rồi, chết thật rồi.

Mùa thu mà “nhạc tuồng xanh” với câu mở đầu: “Một mùa thu năm

xưa cách mạng tiến ra đất Việt...” Đâu phải là câu trệ lời, lỡ có ai hỏi nhạc sĩ còn cảm giác gì với cái mùa thu thanh niên Hà Nội rồi năm của ô, ra đi chông Pháp, kiểu Tây Tiến của Quang Dũng cùng thời:

Sông Mã xa rồi Tây tiến ơi

Nhớ vầng rừng núi, nhớ chơi vơi...

(Quang Dũng)

Rồi 3 năm sau, 1968, Việt Cộng tấn kích Tết Mậu Thân, lạc lõng trong đô thành Sài Gòn Chợ Lớn, lại cứ bèo (đoán mò) có ai đó vô tận tư thật nhạc sĩ Phạm Duy, hỏi xem âm hưởng mùa thu xưa còn chút gì vãng vọng, nhạc sĩ bèn trệ lời “Mùa thu đó đã chết rồi”

Thật là hay, và cũng thật là bèo vọng.

Tuy nhiên cho dù thi ca, âm nhạc có chuyển tải được tư tưởng đó, cũng là điều quý giá.

Trệ lại với mùa thu chân nguyên, trong sáng...

Đã qua cảnh nóng nực của mùa hè, chuẩn bị áo lạnh khăn len cho mùa đông để chờ xuân sang ấm áp... thì mùa thu là mùa thư giãn, nghỉ ngơi...

Là mùa của khoan dung, hoan hỷ đợi người vãng, đón chờ người tới, và tiến biệt ai đi, tất cả đều... chìm đắm trong khung thơ mơ mộng, an bình, hiu hắt từ gia đình đến ngoài thiên hạ...

Cao My Nhân

[Contact Us](#) | [About Us](#)

CHÙM THƠ CAO MỸ NHÂN

MŨU LY BIỆT. CAO MỸ NHÂN

Áo em đã tròng mŭu ly biệt

Khăn cũng mơ màng mây tròng bay

Khói tròng rơi trên làn tóc biếc

Còn ai thương nhớ tròng đêm này

Thì thôi ngày tháng vào thơ mộng

Cho mŭi thân tình mãi thiết tha

Đi suốt trăm năm tìm khoàng tròng

Gió lửa buốt giá xác yêu ma

Lŭa hương phút chốc theo hư ơ

Vội vã vŭ đây đŭt cháy lòng

Thŭa sớm tàn phai danh tiếng hảo

Hay là thời vận thŭ mệnh mông

Tên anh vừa đó nghe thiên cŭ

Hoang vŭng, phiêu bŭng giữa thŭ gian

Anh hŭi nơi này không bŭn đŭ

Bŭi vì không có một giang san ...

Hawthorne 4 – 10 – 2024

CAO MỸ NHÂN

MỘT CHIỀU THƠ. CAO MỸ NHÂN

Chao ôi thực sự già rồi

Thì giờ đâu để kiếm lời văn hoa

Với anh, từ cõi người ta

Ngó em ngẹn ngại như là băng quơ

Ô hay nói chuyện mộng mơ

Chờ còn một chút trong thơ tội tình

Mấy câu lục bát phiêu linh

Thốt ra cho có vẻ mình làm thơ

Mọi khi ra đời vào chờ

Lại thương thân phận mịt mờ núi sông

Một loài trùng xoá mộng lung

Hôm nay nghe nặng giọng trùng quan mai

Tháng năm nào hẹn lâu dài

Nhớ hỡi khăn áo xiêm hài thủa xưa

Soi gương hỡi lão hay chưa

Ậm ừ ...ánh mắt lừa thừa sầu đời ...

Hawthorne 30 – 9 – 2024

CAO MỸ NHÂN

**

GIỮA HƯ KHÔNG. CAO MỸ NHÂN

Đêm qua thấy lại một người

Áo mầu trình tuyt đang ngời rỡn trắng

Trăng cười tròn trịa trên không

Người băng giá y mộng lung dáng hình

*

Bước vào từ tạ hỡi linh

Hồn thơ diễm o vô tình trôi đi

Từng lời từng ý lâm ly

Bay theo khói toả trổ vờ hoang sơ

Một phen hốt hoảng, ngẹn ngơ

*

Người thôi rỡn mộng trắng vờ vĩnh xa

Giờ thì chớ có mình ta

Châu thân lạnh giữa bao la đất trời ...

Hawthorne. 16 – 8 – 2001

CAO MỸ NHÂN

**

KHÚC VÔ CÙNG CÔ ĐƠN. CAO MỸ NHÂN

Bây giờ quên hết thời gian

Nửa đêm thức dậy, tư tưởng đang xò chiểu

Thì là một ngổ liến theo

Bao la tĩnh lặng những điếu vu vơ

*

Rồi nằm, lộn vộn câu thơ

Mới vừa ý đó, sao lơ lửng vờn

Ô hay chữ nghĩa phù vân

Vừa xa mộng, lại vừa gần mơ hơn

*

Câu thơ mang vạ tội hờn

Xưa nay dang dở nguồn cơn tội tình

Thì đừng nghĩ ngợi linh tinh

Dẫu yêu cũng chỉ một mình thiết tha

*

Tơ trắng rớt xuống hiên nhà

Áo khăn cỏi nguyệt sa đà cõi không

Một vùng sáng lạnh mông lung

Lặng yên đón khúc vô cùng cô đơn . . .

Hawthorne 4 – 7 – 2023

CAO MỸ NHÂN

**

NÀ MẶT TRỜI BUỒN.

CAO MỸ NHÂN

Mây che nòa mặt trời buồn

Em ra còa đuối hoàng hôn vắng rùng

Chim trời lạc điệu xót thương

Mới vừa chan chứa ánh dương sao tà

*

Trò vắng tìm cỏi người ta

Thấy người thắm lặng như là hồn thơ

Phải người cũng thấy bơ vơ

Như em ôm ấp tình cờ gặp anh

*

Phải tình đó rất mong manh

Đời nay đã vậy nên đành kiếp sau

Ngậm ngùi buồn củi xa nhau

Nay còn một chút sức mầu thu chung

*

Nói rồi từ tạ mộng lung

Em rời điếm còa nòa chừng hoang liêu

Đã từng dang dở tình yêu

Mai sau chết, chắc nhớ nhiều hôm nay ...

Hawthorne 22 – 9 – 2024

CAO MỸ NHÂN